

Fascisme blandt eliten

Det piblede frem med fascistiske grupper i 1930'erne. Der var Black Legion, en udbrydergruppe fra Ku Klux Klan, som hærgede i det øvre Midtvesten. De sortklædte legionærer, der selvfølgelig var inspireret af de italienske sortskjorter, var en militant og voldsparat gruppe, der drømte om at udrydde jøderne, og som dannede dødspatroljer. Legionen blev hyret af Henry Ford og andre bilfabrikanter til at bekæmpe de store strejker i bilindustrien i 1936-37. Den antisemitiske Gerald Winrod, hvis blad, *The Defender*, hyldede Hitler, henviste i positive toner til den ledende nazistiske antisemit Julius Streicher og spredte myten om *Zions Vises Protokoller*. Og ikke mindst var der George Deatherage og hans Knights of the White Camellias, som så Hitler som det sidste bolværk mod den jødisk-bolsjeviskiske fare. Der var mange flere grupper, og de havde det tilfælles, at de fleste forbandt nazismen med den kristne religion.

Man kan således tale om, at der fandtes en fascistisk (primært nazistisk) græsrodsbevægelse, som måske omfattede 2,5 millioner medlemmer, aktivister og

sympatisører. Det mest bemærkelsesværdige var imidlertid, hvor mange i nationens konservative elite, der havde sympati for bevægelsen og var villige til at gå dens ærinde. Historien viser os, at fascismen kommer til magten i en alliance med konservative eliter (Italiens konge overlod magten til Mussolini, mens Hitler blev hjulpet af von Papen og andre konservative). Ligesom der var nyttige idioter på venstrefløjen under den kolde krig, var der også medløbere blandt de konservative i 1930'erne.

Et udtryk for dette var America First Committee (AFC). Komiteen, der blev dannet på Yale University i 1940, havde til formål at samle alle, der var imod en amerikansk intervention i Europa. I begyndelsen var komiteen da også en afspejling af den brede modstand mod amerikansk interventionisme, og den strakte sig fra socialistlederen Norman Thomas over pacifister og antiimperialister til de mest ærkekonservative fra begge de store partier, deriblandt Henry Ford. Men med tiden begyndte de mest ekstreme højrefløjskræfter, der omfattede fascister og deres medløbere, at dominere komitéen. Nogle frygtede en ny krig, at de var villige til at gå aksemagternes ærinde, andre var reelt fascister og ønskede en tysk sejr i

Europa. Selvom AFC ikke var en egentlig fascistisk organisation, kan den nok betegnes som en fascistisk frontorganisation.

Symbolet på AFC' s skred mod det yderste højre var nationalhelten Charles Lindbergh. Han var inkarnationen af Den Amerikanske Drøm, en ukendt postflyver, som i 1927 blev verdenskendt for sin dristige første soloflyvning over Atlanten i flyet *Spirit of St. Louis*. Få år senere ændrede Lindberghs image sig til den tragiske helt, da hans lille søn blev kidnappet og myrdet, og Lindbergh og hans lille familie flygtede til England. Han besøgte flere gange det nazistiske Tyskland for at inspicere Görings Luftwaffe, og han modtog en fornem orden af nazisterne. Hans besøg i det nye Tyskland imponerede ham, og han rådede vestmagterne til at undgå en konflikt med nazisterne, da Luftwaffe var de vestlige luftvåben overlegne. Dette var samtidig med premierminister Chamberlains bestræbelser for at skabe " fred i vor tid" , og snart blev Lindbergh af interventionisterne betegnet som " appeaser" . Lindbergh var erklæret isolationist og tilsluttede sig derfor AFC, hvor han advarede Amerika mod at blande sig i den europæiske konflikt. Han var også optaget af raceteorier

og ideen om, at den hvide race var andre overlegen. Et fotografi viser ham give den nazistiske hilsen med strakt arm under et AFC-møde, og han blev med tiden mere rabiater i sine udtalelser. I en notorisk kendt tale i Des Moines den 11. september 1941 anklagede han briterne, Roosevelt og jøderne for at ville trække USA ind i den europæiske krig, og han advarede jøderne om konsekvensen, hvis USA kom i krig.

Var Lindbergh fascist? Roosevelt var overbevist om det. I 2004 skrev forfatteren Philip Roth den kontrafaktuelle *Komplottet mod Amerika*, hvor han forestiller sig et USA, hvor Lindbergh blev valgt til præsident i 1940 i stedet for Roosevelt. Lindbergh indgår fred med Tyskland og Japan, indstiller hjælpen til England, og gradvist strammes skruen mod jøderne. Jødiske drenge sendes på arbejdsophold på landet, jødiske familier tvangsforflyttes, og snart hærges nationen af pogromer. Bogen slutter med, at Lindbergh forsvinder sporløst under en soloflyvning, Roosevelt genindsættes som præsident, og USA går ind i krigen på de allieredes side. Men for den jødiske befolkning forsvinder frygten aldrig.

Et andet eksempel på medløberi på høje topposter drejer sig om en nazistisk påvirkningsoperation med base i Kongressen. George Sylvester Viereck var nok den vigtigste tyske påvirkningsagent i Amerika. Han var født i München, kom til USA som 11-årig og slog sit navn fast som forfatter med udgangspunkt i tysk kultur. Under 1. Verdenskrig opererede han som påvirkningsagent, men undgik retsforfølgelse. Noget overraskende anvendte nazisterne ham i samme rolle inden USA' s indtræden i 2. Verdenskrig. Vierecks modus operandi gik ud på at producere isolationistisk propaganda, som venligtsindede kongresmedlemmer så gratis sendte til deres vælgere og andre interesserede. Blandt de kongresmedlemmer, der deltog i den tyske påvirkningsoperation, var senator Burton K. Wheeler (der også var aktiv i AFC), senator Ernest Lundeen og Hamilton Fish, Jr., der alle var ledende isolationister og i deres iver for at fastholde USA' s neutralitet var parate til at samarbejde med nazisterne.

På samme måde var der forretningsfolk, der var villige til at gå Tysklands ærinde, hvis der var penge at tjene. Et eksempel på dette var oliemanden William Rhodes Davis, som smuglede

olie fra Mexico til den tyske flåde. Davis gik så langt, at han lod sig hverve af den tyske militære efterretningstjeneste Abwehr som agent og modtog pengebeløb, som han brugte på at forhindre Roosevelts genvalg i 1940. Konservativ og isolationistisk indstillede pressebaroner som ' oberst' Robert McCormick (*Chicago Tribune*), William Randolph Hearst (Hearst-aviskæden), Joseph Patterson (*New York Daily News*) og Eleanor Patterson (*Washington Times-Herald*) underspillede den voksende fascistiske trussel for at forhindre amerikansk intervention. Flere af dem delte også racistiske og antisemitiske synspunkter.

Den store oprørsretssag

Fascismens fremgang såvel internationalt som nationalt udløste, hvad en historiker har kaldt for " den brune skræk" (" the brown scare"). Bekymret over den stigende fascisme og kommunisme i depressionens Amerika bemyndigede præsident Roosevelt i 1936 lederen af FBI, J. Edgar Hoover, til at overvåge undergravende kræfter, hvilket førte til en kortlægning af German-American Bund og dets kontakter til

Tyskland. FBI intensiverede også jagten på tyske spioner og efterforskede isolationisternes aktiviteter. To år senere etablerede Repræsentanternes Hus i Kongressen en komité til undersøgelse af uamerikansk aktivitet kaldet Dies-komiteen efter dens formand, det demokratiske kongresmedlem fra Texas, Martin Dies. Komiteen begyndte med at undersøge fascistiske og nazistiske aktiviteter, og en procession af *führer wannabes* – Kuhn, Pelley, Deatherage – blev udspurgt under offentlige høringer. Men det konservative flertal i komiteen var mere interesseret i at jage kommunister i fagforeningerne og i Roosevelt-administrationen, og undersøgelsen af fascisme indtog snart en underordnet rolle.

Efter USA's indtræden i krigen beordrede Roosevelt Justitsministeriet til at rejse en sag mod de ledende fascister. Mens en grand jury undersøgte beviserne, vakte John Roy Carlson (pseudonym for Arthur Derounian) opsigt med bogen *Under Cover* i 1943. Carlson havde infiltreret fascistiske kredse i USA og kunne afsløre deres undergravende virksomhed. I 1944 blev 30 fascister – deriblandt Viereck, Pelley, Dennis, Winrod og Deatherage – stillet for en domstol i Washington, D.C., anklaget for at have konspireret med den tyske regering

om at omvælte den amerikanske regering og indføre et nazistisk diktatur. Masseretssagen endte imidlertid i en farce, hvor de anklagede gjorde alt for at sabotere retshandlingen. Da den stressede dommer døde af et hjerteanfald, opgav myndighederne at få fascisterne dømt, og de kunne gå fri. Men Dies' høringer, Carlsons afsløringer og de anklagedes optræden under oprørssagen havde, foruden USA's deltagelse i Den Store Alliance mod aksemagterne, én gang for alle slået fast i den brede befolkningens øjne, at fascismen var en uamerikansk ideologi. Men med tiden ville den forny sig og appellere til nye grupper.